

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság ajánlása a választásokkal kapcsolatos adatkezelésekről

Adatvédelmi szempontból bármely választás és az azt megelőző kampány kiemelt jelentőségű, hiszen rövid idő alatt több millió választópolgár személyes adata kerül a pártok, jelölő szervezetek és jelöltek kezelésébe. A 2019-es év ugyanakkor ebből a szempontból is különleges, mivel először kerül sor az Európai Parlament tagjainak választásával összefüggő adatkezelések értékelésére – az egész Európai Unió területén egységesen – az általános adatvédelmi rendelet¹ szerint.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) ezért folytatni kívánja azt a korábbi hagyományt, hogy a választások előtt felhívja a kampányban résztvevők figyelmét az adatvédelmi követelmények betartására.

A választási adatkezelések vizsgálata során a Hatóság a polgárok személyes adatainak védelmét hivatott szem előtt tartani. Ugyanakkor tekintettel kell lenni arra is, hogy egy demokratikus jogállamban közérdek fűződik a polgárok választójogának tájékozott és aktív gyakorlásához, így a pártoknak, jelölő szervezeteknek méltányolható érdeke fűződik az adatok kezeléséhez.

A)

Az adatkezelő az a szervezet, amely önállóan vagy másokkal együttműködve dönt arról, hogy miért és hogyan kezeli a személyes adatokat. Az adatfeldolgozó kizárólag az adatkezelő nevében és utasításai alapján kezeli a személyes adatokat (kapcsolatukat szerződésben vagy más jogilag kötelező aktusban határozzák meg).

Az adatkezelői vagy adatfeldolgozói szerepet minden egyes esetben meg kell határozni. A választásokkal összefüggésben számos szereplő lehet adatkezelő: például a politikai pártok, az egyéni jelöltek, jelölő szervezetek.

A Hatóság felhívja a figyelmet arra, hogy akinek a jelölő szervezet az ajánlóívet az ajánlások gyűjtése céljából kiadta, arra irányuló szerződés esetén adatfeldolgozónak minősül, aki az adatkezelő utasítása szerint jár el. Amennyiben az adatfeldolgozó az adatkezelő utasításától eltérően jár el, és maga határozza meg az adatkezelés céljait és eszközeit, ezen adatkezelés tekintetében az általános adatvédelmi rendelet alapján adatkezelőnek kell tekinteni, az adatkezelési műveletekért e minőségében tartozik felelősséggel.

A választási adatkezelések két, jól elkülöníthető - az ajánlás jogintézményéhez kapcsolódó, illetőleg a kampány célját szolgáló - csoportját különböztethetjük meg, amelyek jogszerű kereteit az alábbiakban foglaljuk össze:

I) Az ajánlások gyűjtésének adatvédelmi kérdései

I.1. A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (továbbiakban: Ve.) rendelkezései alapján jelöltet, illetve listát ajánlani ajánlóíven lehet. Az ajánlóívek - erre irányuló kérelem alapján - a jelölt, illetve lista nyilvántartásba vételére illetékes választási bizottság mellett működő választási irodától igényelhetők. A választási iroda valamennyi ajánlóívet egyedi azonosítóval lát el.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet)

Az íveken fel kell tüntetni a választópolgár személyes adatai mellett az ajánlást gyűjtő személy nevét, aláírását, valamint személyi azonosítóját (ennek hiányában személyazonosító igazolvány, útlevele vagy vezetői engedélye számát) is. Ez elsősorban azt garantálja, hogy az ajánlások gyűjtése nyomon követhetővé váljon. A visszaélések esetleges felderítése érdekében így utólag is azonosítani lehet azt a személyt, aki adatfeldolgozóként részt vett e tevékenységben.

A Ve. értelmében ugyanis a jelölt, illetve lista bejelentésére rendelkezésre álló határidőben az összes kiadott ajánlóívet le kell adni az illetékes választási irodának. Ezáltal – szabályozói célkitűzés szerint – elkerülhetővé válhat az, hogy a személyes adatokat az érintett tudta és hozzájárulása nélkül más célra felhasználják.

A Ve. az ajánlások tekintetében formalizált eljárást ír elő, amelynek része az ívekkel kapcsolatos kérelmek benyújtása, az azokkal való elszámolás, amelyet követően a választási szervek nyilvántartásba veszik a jelöltet, listát. Az íveket a szavazást követő kilencvenedik napot követő munkanapon megsemmisítik.

I.2. A jelölt, illetve lista bejelentését követően tovább folytatott aláírásgyűjtés már nem tekinthető az adatkezelés eredeti céljához szükségesnek, hiszen az a jelöltek bejelentésével megvalósult. Így az egy önálló, új adatkezelési célt feltételező adatkezelési tevékenységnek minősül, ezért az adatkezelő kötelezettségei – így különösen az érintettek megfelelő tájékoztatása is – ehhez kell, hogy igazodjanak. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (2) bekezdésében foglalt elszámoltathatóság elvéből adódóan az adatkezelőként eljáró jelölő szervezeteknek, pártoknak képesnek kell lenniük arra, hogy megfelelően igazolják az újabb cél érdekében végzett adatgyűjtés jogszerűségét.

I.3. A Hatóság fontosnak tartja felhívni a figyelmet arra, hogy megszűnt az adatkezelési tevékenységek Hatóság általi nyilvántartása, az adatkezelési tevékenységgel kapcsolatos leíró adatok nyilvántartásának kötelezettsége már az adatkezelőket terheli az általános adatvédelmi rendelet 30. cikke alapján.

Az elszámoltathatóság elvével összhangban a nyilvántartást az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó, valamint - ha van ilyen - az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó képviselője a Hatóság megkeresésére, annak rendelkezésére bocsátja. Ebből következően a nyilvántartást áttekinthető módon és naprakészen kell vezetni. Hangsúlyozandó, hogy az általános adatvédelmi rendeletben a nyilvántartás-vezetési kötelezettség alóli, a 250 főnél kevesebb személyt foglalkoztató szervezetre vonatkozóan megfogalmazott kivételszabály, választási adatkezelések esetében nem alkalmazható, tekintettel arra, hogy az adatkezelő az érintettek személyes adatainak különleges kategóriába tartozó, politikai véleménynek minősülő személyes adatait kezeli.

A Hatóság az ajánlások gyűjtésével kapcsolatban az alábbiakra hívja fel a jelöltként indulni szándékozó választópolgárok, a jelölő szervezetek, illetőleg az ajánlások gyűjtésében résztvevők figyelmét:

- Az ajánlást gyűjtők a választópolgárok magánszférájának lehető legnagyobb mértékű tiszteletben tartása mellett járjanak el a tevékenységük során.
- Tilos az ajánlásért bármely ellentételezés adása és elfogadása.
- Az ajánlóíveken szereplő adatokat a jelöléstől eltérő célra felhasználni jogellenes, ezért az ajánlóívek másolása (sokszorosítása, fénymásolása), illetőleg duplikált adatbázisok létrehozatala az azokon szereplő információk alapján nem megengedett.
- Az ajánló személye nem hozható nyilvánosságra, bizalmasan kezelendő.
- Az ajánlást adó választópolgároknak méltányolható érdeke fűződik ahhoz, hogy ellenőrizni tudják, valóban az a személy gyűjti a személyes és különleges adataikat, aki az ajánlóíven szerepel. Javasolt

ezért az, ha a gyűjtésben részt vevők - a választópolgárok erre irányuló kérésére - igazolni tudják a személyazonosságukat.

- A jelöltként indulni szándékozó választópolgárok, illetőleg a jelölő szervezetek - a választópolgárok tájékoztatása, valamint az esetleges jogsértések felderítése érdekében - törekedjenek pontos és naprakész adatbázis vezetésére azokról a személyekről, akik az ajánlások gyűjtésében részt vesznek.

A Hatóság továbbá felhívja a választópolgárok figyelmét arra, hogy aláírás előtt győződjenek meg arról, hogy az ajánlóíven szerepel-e az egyedi sorszám és a hozzá tartozó vonalkód, valamint fel van-e azon tüntetve az ajánlást gyűjtő személy neve, aláírása, azonosító adata. Ügyeljenek arra, hogy olyan ajánlóívet, amelyen nem szerepelnek ezek az adatok, ne írjanak alá.

Az ajánlások gyűjtésével kapcsolatosan a Hatóság felhívja a figyelmet arra is, hogy ebben az időszakban a személyes adatok gyűjtése az általános adatvédelmi rendelet 13. cikke szerint történik. A személyes adatok gyűjtésének forrása az érintett adatszolgáltatása, annak az érintettektől kell származnia. Az adatkezelő tájékoztatási kötelezettségének elemeit is e rendelkezés határozza meg.

II) A választási kampánnyal kapcsolatos adatkezelések

A Ve. a kampánycélú adatkezelések vonatkozásában az érintettek magánéletéhez és személyes adatok védelméhez fűződő jogát védő garanciális szabályokat tartalmaz.

II.1. A Ve. lehetővé teszi a jelöltek, illetve a listát állító jelölő szervezetek részére, hogy a szavazóköri névjegyzékben szereplő választópolgárok nevét és lakcímét igényeljék az illetékes választási irodától, illetve a Nemzeti Választási Irodától. Ezen információkat kizárólag közvetlen politikai kampány céljára lehet felhasználni, egyéb célú felhasználásuk, másolásuk, harmadik személynek történő átadásuk tilos. Ezeket az adatokat legkésőbb a szavazás napján meg kell semmisíteni, és az erről készült jegyzőkönyvet a jelölt, illetve a listát állító jelölő szervezet három napon belül köteles átadni az adatszolgáltatást teljesítő választási irodának.

A Ve. szerint azonban a választópolgárok - összhangban információs önrendelkezési jogukkal - jogosultak megtiltani, hogy a választási szervek kiadják a jelöltek és a listát állító jelölő szervezetek részére a személyes adataikat. Az erre irányuló kérelemben az érintett egyúttal a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 2. §-a szerinti adatszolgáltatást korlátozó vagy tiltó nyilatkozatot is tehet.

Ezeket a szabályokat megfelelően alkalmazni kell a választási kampányanyagoknak a választók részére - közvetlen megkeresés módszerével - történő eljuttatására is.

II.2. Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 160. § (2)-(4) bekezdéseiben foglaltak szerint az elektronikus hírközlési szolgáltató valamennyi előfizetőjéről évente nyomtatott (telefonkönyv) vagy elektronikus formában előfizetői névjegyzéket köteles készíteni. Az előfizetői névjegyzékek vagy címtárak az előfizető önkéntes és egyértelmű hozzájárulása nélkül csak annyi adatot tartalmazhatnak róla, amennyi azonosításához feltétlenül szükséges. E § (4) bekezdése alapján *„az előfizető számára külön költség nélkül biztosítani kell azt a jogot, hogy kérésére:*

- a) *kimaradjon a nyomtatott vagy elektronikus névjegyzékből;*
- b) *az előfizetői névjegyzékben feltüntessék, hogy személyes adatai nem használhatóak fel közvetlen üzletszerzés, tájékoztatás, közvélemény- vagy piackutatás céljára;*
- c) *lakcímét csak részben tüntessék fel az előfizetői névjegyzékben. ”*

A telefonkönyv tehát az érintett önkéntes hozzájárulásán alapuló jegyzék; az érintett az egyéni

előfizetési szerződésben szabadon dönt arról, hogy személyes adatait miként kezeljék. A nyilvános terjesztésű telefonkönyvben annak az előfizetőnek szerepelnek a személyes adatai, aki az abban való közzétételhez hozzájárult, és ennek célja egyértelműen a kapcsolattétel lehetőségének a megteremtése. A telefonkönyvben a jelenlegi gyakorlat szerint „§” jel szerepel annak az előfizetőnek a neve mellett, aki nem kér közvetlen üzletszerzés, tájékoztatás, közvélemény- vagy piackutatás célját szolgáló megkeresést.

A Hatóság álláspontja szerint a jelöltek, jelölő szervezetek a kampány során a nyilvános terjesztésű telefonkönyvből azon magánszemély előfizetők telefonszámait válogathatják le és hívhatják fel, illetve azon magánszemélyek lakcímadatait használhatják fel politikai tartalmú küldemény küldésére, akik hozzájárultak azok közzétételéhez és előfizetői szerződésükben a közvetlen üzletszerzés, tájékoztatás, közvélemény- vagy piackutatás célját szolgáló megkeresés fogadását sem zárták ki. Az adatpontosság elvére való tekintettel kizárólag a legfrissebb telefonkönyv, elektronikus adattár használható fel. A Hatóság külön is hangsúlyozza, hogy az így felvett adatokat a cél megvalósulását, azaz a kampány lezárulását követően haladéktalanul törölni kell.

II.3. Az egyes pártok a kampányidőszakot megelőzően, avagy korábbi kampányidőszakokban nagy számban gyűjtöttek személyes adatot támogatóiktól. Az adatok felvétele kifejezetten szimpatizánsi adatbázis építése céljából, illetve egyes aláírásgyűjtésekhez, civil kezdeményezésekhez kapcsolódóan történt. Előfordult, hogy a személyes adatok felvételére aláírásgyűjtés keretében, kifejezetten és kinyilvánítottan is valamely meghatározott cél támogatása érdekében került sor.

A Hatóság ezzel kapcsolatban arra hívja fel a figyelmet, hogy az adatgyűjtés minden esetben csak pontosan meghatározott, jogszerű célból történhet. A cél megjelöléséről a tisztességes adatkezelés követelményével összhangban kell gondoskodni, az nem lehet megtévesztő.

Amennyiben a polgár kizárólag csak a politikai kezdeményezés (pl. helyi vagy országos petíciós cél) megvalósítása érdekében bocsátotta rendelkezésre adatait, úgy ezeket, mihamarabb az adatkezelés betöltötte célját, a pártnak törölnie kellett. Számos esetben azonban a kezdeményezés mellett kifejezetten kapcsolattartás céljából is átadhatta az érintett személyes adatait (név, lakcím, telefonszám, e-mail cím). Ezeknek az elérhetőségi adatoknak a tárolása, kapcsolattartásra való kampánycélú felhasználása - amennyiben az érintett időbeli korlátozás nélkül bocsátotta azokat rendelkezésre - mindaddig jogszerű, amíg a polgár adatai törlését a pártnál nem kezdeményezi.

Az érintett információs önrendelkezési joga érvényesítését a pártnak azzal kell segíteni, hogy a szimpatizánsokról az adatpontosság elvére tekintettel pontos nyilvántartást vezet, gondoskodik az adatok biztonságáról és biztosítja, hogy az érintett bármikor kérhesse adatai helyesbítését, törlését.

A Hatóság felhívja a figyelmet arra, hogy az ajánlások gyűjtésével egyidőben, de attól eltérő célból (például szimpátia-adatbázis építés) történő adatgyűjtés önálló, a jelöltállításához kapcsolódótól eltérő célú adatkezelésnek minősül, amelyről ennél fogva az érintetteket ezen adatkezelési cél megjelölésével külön tájékoztatni kell.

Összefoglalva, a kampánycélú adatkezelésekkel kapcsolatban a Hatóság az alábbiakra hívja fel a jelöltek és a jelölő szervezetek figyelmét:

- Amennyiben a központi névjegyzék, illetőleg a polgárok személyiadat- és lakcímnnyilvántartásának felhasználásával juttatnak kampányanyagokat a választópolgárok részére, akkor az érintetteket e tényről tájékoztatni kell.
- Nyilvános terjesztésű telefonkönyvből azon magánszemély előfizetők telefonszámait lehet leválogatni és felhívni, illetve azon magánszemélyek lakcímadatait lehet politikai tartalmú küldemény küldésére felhasználni, akik hozzájárultak annak közzétételéhez és előfizetői szerződésükben a

közvetlen üzletszerzés, tájékoztatás, közvélemény- vagy piackutatás célját szolgáló megkeresések fogadását sem zárták ki.

- Nem megengedett az olyan hívórendszer alkalmazása, amely a számgenerálás elvén alapszik, mert ennek használata sértheti a választópolgárok magánszféráját.
- Nyilvános telefonszámokat tartalmazó adatbázist hasznosító automatizált hívórendszer csak akkor alkalmazható, ha az adatbázis kizárólag azoknak az előfizetőknek az aktuális adatait tartalmazza, akik az előfizetői szerződésükben hozzájárultak számuk közzétételéhez, valamint a marketing és tájékoztatási célú megkeresések fogadását sem zárták ki, illetve az automatikus hívások a szimpatizánsok által önként rendelkezésre bocsátott telefonszámok alapján bonyolódhatnak. Biztosítani kell továbbá a hívások megszakíthatóságát az érintettek részére.
- Kizárólag azoknak a választópolgároknak küldhető kampányanyag elektronikus levelezési cím vagy mobiltelefonszám felhasználásával, akik korábban ezeket az adataikat a jelöltként indulni szándékozó választópolgár, a jelölt vagy a jelölt szervezetek rendelkezésére bocsátották, és kinyilvánították, hogy ezen információk útján is kapcsolatot kívánnak tartani velük.

B)

III) A nyilvánosságra hozott személyes adatok kampánycélú felhasználása

Valamely személyes adat korábban, jogszerűen történt nyilvánosságra hozatala nem teszi jogszerűvé a további adatkezelési lépéseket, így ezen adatok gyűjtését, felhasználását. Ezt az értelmezést mind a korábbi hatósági adatvédelmi gyakorlat, mind azok a jogszabályok tükrözik, amelyek során a jogalkotó egyes nyilvános adatbázisok felhasználásának szabályait rögzíti, éppen a célhoz kötött felhasználás érdekében. A célhoz kötött adatkezelés általános adatvédelmi rendeletben rögzített követelménye szerint személyes adatot kezelni csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból, e céllal összeegyeztethető módon lehet. Valamely adatállomány törvényben, vagy az érintettek rendelkezése nyomán meghatározott céltól eltérő módon történő nyilvánosságra hozatala tehát nem feltétlenül jár azzal a következménnyel, hogy az információkat bármely adatkezelő, bármely új cél érdekében is jogszerűen felhasználhatja.

A célhoz kötöttség elvének a nyilvánosságra hozott személyes adatok vonatkozásában is érvényesülnie kell, különösen az egyes közösségi oldalakon, illetve közösségi szolgáltatásokkal összefüggésben nyilvánosságra hozott személyes adatok vonatkozásában (Facebook, Twitter, Instagram, Viber stb.). Ez a korlátozás érvényes a videó- és hangfájlok megosztásával foglalkozó portálokra (Youtube, Spotify stb.) is. Az eredeti hozzájárulás nem értelmezhető kiterjesztően a további, személyes adatok különleges kategóriájába tartozó politikai véleményre vonatkozó adatkezeléssel összefüggésben.

Az egyéni vállalkozók nyilvánosságra hozott adatai esetén az adatkezelési cél a Hatóság álláspontja szerint a forgalom biztonsága, valamint az, hogy bárki felvehesse a kapcsolatot az érintettel, ám szorosan csak a vállalkozási tevékenységgel kapcsolatos kommunikáció céljából. A cél ilyen meghatározása során jogilag releváns az a tény is, hogy számos egyéni vállalkozó/mezőgazdasági őstermelő üzleti tevékenységét saját lakhelyén folytatja, vagyis magánszférája és szakmai tevékenysége kevésbé válik el egymástól, mint a közfeladatot ellátó szervek vezetői esetén.

Az egyes szakértői névjegyzékek (pl. könyvveteli szolgáltatást végzők nyilvántartása stb.) vonatkozásában az adatkezelési cél speciális, pontosan meghatározható, a regiszterek adatainak ettől eltérő - így kampánycélú - felhasználása jogellenes. Egyes esetekben a pártok adatkezelő szervezetek (társadalmi szervezetek, közigazgatási szervek) tagjaihoz, ügyfeleihez oly módon juttathatnak el címzett üzeneteket, hogy a címzetti adatbázis nem kerül a birtokukba, hanem e szervezeten keresztül, annak közreműködésével juttatják el az üzenetet a címzetthez. Ebben az

esetben a jogszerűség mindenkor a szervezet és tagjai/ügyfelei közötti jogviszonyt szabályozó megállapodástól vagy jogszabálytól függ.

Összefoglalva, a nyilvánosságra hozott személyes adatok kampánycélú felhasználásával kapcsolatban a Hatóság az alábbiakra hívja fel a jelöltek és jelölő szervezetek figyelmét az általános adatvédelmi rendelet 14. cikke alapján:

Ha a személyes adatokat nem az érintettől szerezték meg, a tisztességes és átlátható adatkezelés biztosítása érdekében az érintett rendelkezésére kell bocsátani a következő információkat:

- az adatkezelőnek és az adatkezelő képviselőjének a kiléte és elérhetőségei;
- az adatvédelmi tisztviselő elérhetőségei,
- a személyes adatok tervezett kezelésének célja, valamint az adatkezelés jogalapja;
- az érintett személyes adatok kategóriái;
- a személyes adatok tárolásának időtartama, vagy ha ez nem lehetséges, ezen időtartam meghatározásának szempontjai;

IV) Az érintettek jogainak érvényesítése a választási eljárással kapcsolatos adatkezelések vonatkozásában

A választási kampány idején folytatott adatkezelések jogszerűségének szempontjából kiemelt fontossága van annak, hogy a választópolgárok megfelelő módon érvényesíteni tudják az érintetti jogukat. Az általános adatvédelmi rendelet 12. cikke tartalmazza az átlátható tájékoztatásra, megfelelő kommunikációra és az érintett jogainak a gyakorlására vonatkozó intézkedéseket.

Az adatkezelők kötelesek megfelelő intézkedéseket hozni annak érdekében, hogy az érintettek részére a személyes adatok kezelésére vonatkozó minden egyes tájékoztatást tömör, átlátható, érthető és könnyen hozzáférhető formában, világosan és közérthetően megfogalmazva nyújtsanak. Az adatkezelő az érintettek jogai gyakorlására irányuló kérelmek teljesítését nem tagadhatja meg, kivéve, ha bizonyítja, hogy az érintettet nem áll módjában azonosítani.

Az adatkezelők indokolatlan késedelem nélkül, de mindenféleképpen a kérelem beérkezésétől számított egy hónapon belül tájékoztatni kötelesek az érintetteket a kérelmük nyomán hozott intézkedésekről. Szükség esetén, figyelembe véve a kérelem összetettségét és a kérelmek számát, ez a határidő további két hónappal meghosszabbítható.

A határidő meghosszabbításáról az adatkezelő a késedelem okainak megjelölésével a kérelem kézhezvételétől számított egy hónapon belül köteles tájékoztatni az érintettet. Ha az érintett elektronikus úton nyújtotta be a kérelmet, a tájékoztatást lehetőség szerint elektronikus úton kell megadni, kivéve, ha az érintett azt másként kéri.

Ha az adatkezelő nem tesz intézkedéseket az érintett kérelme nyomán, késedelem nélkül, de legkésőbb a kérelem beérkezésétől számított egy hónapon belül köteles tájékoztatni az érintettet az intézkedés elmaradásának okairól, valamint arról, hogy az érintett panaszt nyújthat be a Hatóságnál, és élhet bírósági jogorvoslati jogával.

A Hatóság az érintetti jogok közül (általános adatvédelmi rendelet 15-22. cikk) külön is felhívja a figyelmet az általános adatvédelmi rendelet 17. cikkében szabályozott törléshez való jogra.

Ennek értelmében az érintett jogosult arra, hogy kérésére az adatkezelő indokolatlan késedelem nélkül törölje a rá vonatkozó személyes adatokat, az adatkezelő pedig köteles arra, hogy az érintettre vonatkozó személyes adatokat indokolatlan késedelem nélkül törölje, ha az alábbi indokok valamelyike fennáll:

- a személyes adatokra már nincs szükség abból a célból, amelyből azokat gyűjtötték vagy más módon kezelték;
- az érintett visszavonja az adatkezelés alapját képező hozzájárulását, és az adatkezelésnek nincs más jogalapja;
- az érintett tiltakozik az adatkezelés ellen, és nincs elsőbbséget élvező jogszerű ok az adatkezelésre,
- a személyes adatokat jogellenesen kezelték;

A Hatóság a fentiekre való tekintettel felhívja a jelölő szervezetek figyelmét arra, hogy a választási eljárással kapcsolatos adatkezelések tekintetében jelöljenek ki olyan személyeket, akik biztosítják a kapcsolattartást a választópolgárokkal.

V) A jelöltek és jelölő szervezetek kampányát segítő önkéntesek adatainak kezelése

A gazdasági társaságok, politikai pártok és jelölő szervezetek által tipikusan alkalmazott marketing módszer, hogy oly módon toboroznak ügyfeleket, tagokat, szimpatizánsokat, hogy egy már velük kapcsolatban álló, adatbázisukban jogszerűen szereplő személyt (a továbbiakban: elsődleges címzett) keresnek meg azzal, hogy ajánljanak új személyeket (a továbbiakban: másodlagos címzett). Ismeretes a világon sok országban alkalmazott kampánymódszer, amikor a választópolgárok a párt kérésére egymásnak ajánlják a jelölő szervezetet, illetve maguk ajánlanak másokat mint leendő szimpatizánsokat a pártnak.

A Hatóság hangsúlyozza, hogy az elsődleges címzett csak a másodlagos címzett tudtával és beleegyezésével küldheti meg az elérhetőségi adatokat a szervezet részére. Erre a szervezetnek a megkeresésben előzetesen fel kell hívnia az elsődleges címzett figyelmét.

A szervezetnek az adatközlést meg kell erősítenie a másodlagos címzettekkel - írásban, postai megkeresés útján vagy például az ajánlás során megadott elektronikus levélcímükre küldött linkre történő kattintással -, és csak ezt a megerősítést követően állíthatja össze támogatói adatbázisát.

E körben kiemelendő, hogy az általános adatvédelmi rendelet 9. cikk (1) bekezdése alapján a politikai véleményre vonatkozó adat a személyes adatok különleges kategóriái közé tartozik, amely az általános adatvédelmi rendelet 9. cikk (2) bekezdésében felsorolt feltételekkel – így pl. az érintett kifejezett hozzájárulása esetén – kezelhető.

Az adatkezelés egész folyamatán keresztül biztosítania kell továbbá az adatkezelőnek az adatkezelés valamennyi garanciáját, így többek között azt, hogy az érintett élhessen hozzáférési jogával, valamint a tiltakozáshoz, törléshez, helyesbítéshez való jogával.

Összefoglalva, az önkéntesek adatainak kezelésével kapcsolatban a Hatóság az alábbiakra hívja fel a jelöltek és jelölő szervezetek figyelmét:

- A jelöltek és jelölő szervezetek csak olyan jelentkezési lapokat fogadjanak be, amely a saját adatbázisukban regisztrált tagtól érkezett.
- Azon személyek adatait, akik a megerősítés iránti megkeresés során nem járulnak hozzá személyes adataik kezeléséhez, nem tarthatják nyilván, „negatív adatbázis” nem képezhető. Az elsődleges címzettek figyelmét minden esetben fel kell hívni arra, hogy az adatközlés csak a másodlagos címzett tudtával és beleegyezésével történhet.

VI) A választási eljárás nyilvánosságával kapcsolatos kérdések

A Ve. 2. § (1) bekezdés f) pontja a választási eljárás alapelvei között nevesíti a nyilvánosság követelményét. Erre való tekintettel rendelkezik úgy a törvény, hogy a választási szervek rendelkezésére álló adatok - törvényben megállapított kivétellel - nyilvánosak.

A választás kitűzése és a választás eredményének jogerőre emelkedése közötti időszakban az Infotv.-nek a közérdekű és közérdekből nyilvános adatok igénylésére vonatkozó rendelkezéseit a választási szervek azzal az eltéréssel kötelesek alkalmazni, hogy a közérdekű adatigénylésnek haladéktalanul, legfeljebb azonban 5 napon belül eleget kell tenniük.

VII) Új, európai unós szabályok a személyes adatok sérelmének választásokkal összefüggő szankcionálására

Végül a Hatóság felhívja arra is az adatkezelők és adatfeldolgozók figyelmét, hogy a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok megsértésével kapcsolatos ellenőrzési eljárásról szóló 2019/493 rendelet² szerint a választásokat illetően új szabályok alkalmazandók idén március végétől. A 1141/2014 számú rendelet egy tájékoztatási kötelezettséget vezet be arra az esetre, ha az adatvédelmi hatóságok a választási adatkezelési szabályok sérelmét állapítják meg. A nemzeti választási szerveket ilyen esetben tájékoztatni kell, és a rendelet alapján létrehozott választási hatóság alkalmazza a megfelelő, pénzügyi szankciókat, ha a személyes adatok sérelme olyan mértékű volt, amely alkalmas arra, hogy a választások kimenetelét befolyásolja.

Budapest, 2019. április 17.

Dr. Feterfalvi Attila
elnök
egyetemi tanár

² A személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok megsértésével kapcsolatos ellenőrzési eljárásról szóló, AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2019. március 25-i (EU, Euratom) 2019/493 RENDELETÉ a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályoknak az európai parlamenti választásokkal összefüggésben történő megsértésével kapcsolatos ellenőrzési eljárás tekintetében az 1141/2014/EU Euratom rendelet módosításáról